

פורים בראי הקורונה – הנחיות הלכתיות רפואיות

מאמר זה נועד לסייע בקיום מצוות פורים תוך הימנעות מסכנות הקשורות לנגיף הקורונה. הוא נכתב בשיתוף פעולה בין עמותת מדעת לבין ארגון בית הלל. כהקדמה מומלץ לקרוא את [המאמר על מחלת הקורונה באתר מדעת](#), המציג תשובות לשאלות נפוצות ומידע כללי.

לכל המלצה והנחייה במאמר הנוכחי יינתן הסבר המשלב נימוקים מדעיים-בריאותיים ונימוקים הלכתיים. אנו מקווים שתמצאו מאמר זה שימושי, ונשמח אם תשתפו בו את כל מי שמתכוון לחגוג את חג פורים במסורת ישראל בלי לפגוע בבריאות הציבור, כמתחייב מערך הערבות ההדדית.

מבחינה הלכתית, **חשש פיקוח נפש של רבים** מחייב את כולנו לנקוט את כל אמצעי הזהירות שפרסם משרד הבריאות. הנחיות אלה מבוססות על הידע המדעי המהימן ביותר ומתעדכנות מעת לעת [באתר משרד הבריאות](#). מטרתן לצמצם ככל האפשר את ההדבקה של אנשים בריאים על ידי חולים שהגיעו מחו"ל או נדבקו בארץ. על פי ההנחיות הנוכחיות, אנשים העלולים לפתח מחלה מחויבים בבידוד ובחיטוי תדיר של כל החפצים סביבם, והבידוד נדרש גם במי ששהה בקרבתו של אדם חולה. הקפדה על אמצעי הזהירות, קלים כחמורים, תפחית את הסיכוי להפצת המחלה באופן נרחב.

קיום מצוות ללא הקפדה על הוראות אלה הוא **מצווה הבאה בעבירה**. מי שמנוע על פי ההנחיות מקיום אחת מן המצוות ישתדל למצוא דרך מותרת לקיים אותה, אך אם לא ימצא, ההלכה קובעת "אונס - רחמנא פטריה", כלומר מי שאנוס ואינו יכול לקיים מצווה, הרי הוא כמי שהקב"ה פטרו ממנה.

הנחיות לכלל הקהילה:

- יש להימנע ככל האפשר ממגע באנשים אחרים, ובכלל זה לחיצות ידיים (גם בשבת ובפורים), ריקוד משותף במסיבות פורים, נישוק מזוזות וספרי תורה (לא ישירות וגם לא בהנחת יד), וחיבוק ונישוק של אנשים אחרים. ראוי לציין כי אדם עלול להיות נשא של נגיף הקורונה גם בלי שיהיו לו תסמינים של המחלה, ולכן ההימנעות ממגע מומלצת לכלל האוכלוסייה, על מנת להפחית את הסיכון להדבקה.
- אדם שחזר מחו"ל בשבועיים האחרונים, מכל מדינה שהיא, צריך להימנע מביקור במקומות המכילים 100 אנשים ויותר, ובכלל זה קריאת פרשת זכור בבית הכנסת, קריאת המגילה, עדלאידע ועוד.
- מי שנצטוו להיות בבידוד חייב להקפיד על הנחייה זו, ומי שעובר עליה חוטא מדאורייתא הן כלפי הציבור והן כלפי המקום, כדברי התוספות: "יותר יש לאדם ליזהר עצמו שלא יזיק אחרים משלא יוזק".
- אדם הנמצא בבידוד נחשב כאנוס לגבי מצוות ציבוריות, ולכן הוא פטור מחובות הלכתיות הנעשות בציבור (תפילה במניין, מקרא מגילה ועוד) ויקיים אותן ביחידות.

- על כל אחד ואחד להשתדל במניעת הפצת הנגיף הגורם למחלת הקורונה, ולשם כך יש להקפיד על שטיפת ידיים לפני ההליכה לבית הכנסת ובחזרה משם, וגם במהלך התפילה אחרי מגע או יציאה לשירותים. על הגבאים לדאוג לסבון ולמגבות.
- **ראוי שמובילי הקהילות יתנו דעתם לעזרה לאנשים השרויים בבידוד וזקוקים לסיוע.** מצוות החג – משלוח מנות ומתנות לאביונים – בהחלט רלוונטיות למי שנקלע לצרה זו. הקהילה יכולה לסייע בקיום המצווה, ליזום ולרכז את איסוף המוצרים, להפנות את הסיוע המחולק לנצרכים בקהילה ואף לסייע בהעברת חבילות ומשלוחי מנות לאנשים השוהים בבידוד באופן מסודר ובטוח, על מנת להפחית את הסיכון לחשיפה מקרית למחלה. זוהי מהות תפקיד הקהילה, סיוע לאנשים אשר שוהים בבידוד על מנת להגן על הקהילה כולה.
- קריאת המגילה:
  - יש להשתדל לפתוח את החלונות והדלתות ולאוויר את מקום הקריאה ככל האפשר.
  - יש להשתדל לפצל את הקריאה לקבוצות של 100 איש לכל היותר. בשעת החלפת הקבוצות יש לנסות ולהפריד ביניהן במידת האפשר.
  - בין קריאה לקריאה ובין מניין למניין, בהחלפת קבוצות, יש להשתדל שבית הכנסת יתאוורר למשך כ-10 דקות לפחות.
  - יש לקצר את משך הקריאה ולהמעיט בהכאת המן.
  - כדאי לנהל רישום של מי שנכח בכל קריאה. זאת משום שאם יתברר לאחר החג כי מי מבאי הקריאה נמצא חולה במחלה, כל הנוכחים יידרשו בבידוד בן 14 יום. רישום הנוכחים יקל מאוד על איתורם ועל בלימתה של הפצת הנגיף.

הנחיות הנוגעות לשהייה בבידוד:

- מי שבבידוד לא ייצא מהבית גם לא לצורך קיום מצוות (מגילה, משלוח מנות ועוד).
- מי שנמצאת בבידוד והגיע זמן טבילתה (וגם אם בן זוגה איתה בבידוד) – לא תצא לטבול. הנחיות להתנהלות במקרה שהטבילה נדחית אפשר למצוא בקישור זה. בשאלות פרטיות מומלץ לפנות לייעוץ בקו יועצות ההלכה של נשמת – 02-640-4343.
- תענית אסתר: השוהים בבידוד לא יצומו, וזאת למען בריאותם ומפני שהם צריכים לשמר את כוחם למקרה הצורך, מאחר ואינם בנוכחות בני משפחה היכולים לסייע. כמו כן, בני משפחה מעל גיל 60 או במצב בריאותי ירוד לא יצומו, מטעמי שמירה על בריאותם וכשירותם [1].
- קריאת מגילה – קריאת מגילה אינה מצריכה מניין [2], אך יש צורך במגילה כשרה [3].

- מי שיש לו מגילה כשרה בביתו יכול להשתמש בה, אך אין להעביר חפצים החוצה מהמרחב המבודד. מי שברשותו מגילה כשרה רשאי לקרוא אותה לשוהה בבידוד דרך דלת הבית הסגורה או דרך חלון (הסגור גם הוא). בנוגע לאופן הקריאה, אין צורך לדייק בטעמי המקרא אך יש לדייק בניקוד ובפיסוק.
- כיוון שהמצב מוגדר בשעת הדחק, אפשר לסמוך על הדעות המקילות ולשמוע מגילה דרך הרדיו או הטלפון [4]. יש להקפיד לשמוע את הקריאה בשידור חי (שיחת טלפון, שיחת וידאו) ולא בהקלטה. אם יש אפשרות לשמוע קריאה אחת ממגילה – עדיפה הקריאה ביום.
- אנו מדגישים – אין להעביר מגילות, גם לא מגילות העטופות בניילון או באריזה אחרת, בין אנשים שונים השוהים בבידוד במקומות שונים; ואין להוציא מגילה שניתנה לאדם בבידוד (אלא אם חלפו 14 ימי הבידוד שלו, ונמצא לאחריהם כי הוא אינו חולה). כרגע לא ידוע אם אפשר לחטא מגילה שבאה במגע עם חולה קורונה, ולכן אין להסתכן בהוצאת מגילה ממקום של בידוד.
- משלוח מנות ומתנות לאביונים – יש לצאת ידי חובה בשתי מצוות אלה בעזרת שליח [5]. יש להדגיש שגם רכישת המוצרים למשלוח המנות תיעשה בידי שליח וכי אין להוציא משלוחי מנות מהמרחב המבודד, על מנת למנוע את הסיכון בו אותם המוצרים המיועדים למשלוח מנות יתבררו בסוף כמקור לפגיעה בריאותית.
- סעודת פורים – מי ששוהה בבידוד יסעד לבדו על פי ההנחיות.

לסיכום: חשש פיקוח נפש של רבים מחייב את כולנו להקפיד על ההנחיות המתעדכנות [באתר משרד הבריאות](#), שנועדו לסייע בבלימת מחלת הקורונה ובמניעת הפצתה הנרחבת.

[1] שו"ע או"ח תרפ"ו – אפילו כואבי עיניים לא יצומו. [הנחיות רבני זק"א לא לצום](#).

[2] שו"ע או"ח תר"צ סע' י"ח

[3] תרצ"א

[4] [תשובת הרב רא"ם הכהן בנושא קריאת מגילה לשוהים בבידוד](#)

[5] משלוח מנות נעשה בעיקר על ידי שליח. בדרך כלל ממילא מתן צדקה נעשה בימינו על ידי שליח. אין צורך במגע אישי בזה או בזה